BURDUR

HALKEVİ DERGİSİ

Cilt: 2 Sayı: 23 - 24

İÇİNDEKİLER

30 Ağustos Zafer bayramı . . . . . Servet Dindoruk

Barbaros ve Preveze destanı . . . . . Hadi Okan

C. H. P. Genel Sekreterliğinden . . . . . .

Burdur tarihine ait tetkiklerden . . . . . Hüseyin Gülyurt

Ümitsizlik (Tercüme) . . . . . Enver Barlas

Eğitim ve öğretim işinin aldatıcı cephesi . . Ferit Çamoğlu

Burdur halk bilgisi tetkiklerinden . . . . . Rahmi Uğur

Para ve Allah (Hikâye) . . . . . Abdullah Aşçı

Çamur lekesi . . . . . M. Demirsoy

ŞİİRLER

Hasan Barlas — Şaban Tüzün — İ. Zeki Burdurlu — M. Demirsoy

CUMHURİYET BASIMEVİ — BURDUR

İDARE MERKEZİ: [*]
Burdur Halkevi

TERTİP HEYETİ:
Halkevi Dil, Edebiyat kolu

[*] Yazılar: Yazı işleri müdürlüğü adresine gönderilmelidir.

BURDUR

HALKEVİ DERGİSİ

Cilt: 2 SAYI: 23 - 24

30 Ağustos Zafer Bayramı günü Ordu namına Söylenen Hitabe

Servet DİNDORUK

Bugün, tarihin ender kaydettiği büyük Türk kahramanlıklarından birinin, 19 uncu yıldönümünü yaşıyoruz. Mesut Türk milletinin, bugünü ne büyük bir gururla yaşamakta ne dereceye kadar haklı olduğunu izah için 19 yıl evvelki, misli görülmemiş Türk mucizesinden, kısaca bahsetmek icap ediyor.

Her Türkün bildiği gibi, karanlık bütün kasvet kudretile aziz Türk memleketini baştanbaşa sarmıştı. 19 Mayıs 1919 da Samsuna doğan bir güneş, bütün Türk ülkesine nur saçacağını vadediyordu. İstiklâl havasına âşık vatan, sonsuz bir şevk içinde güneşi bağrına bastı. Gadre uğramış asîl bir millet şerefli bir intikam his ve heyecaniyle, kurtarıcısının peşine düştü. Milletin asîl karakterinde mevcut idi ki: Büyük kurtarıcı, hiç bunalmadan, yanıbaşında kendisinin ancak tek bir işaretini bekliyen ve her biri bir büyük tarihî sîma olan, ölüm tanımıyan, kahramanlık âşıkı kudretli Türk komutanlarını buldu.

Gene her Türk bilir ki: düşmana ilk büyük darbe 9 - 10 kânunusani 1921 de İnönü mevzilerinde Millî Şef İsmet İnönü tarafından vuruldu. Ve zafer onun adı oldu. Düşman ikinci büyük darbeyi aynı yerde, aynı büyük kahraman ile aynı Türk yiğitlerinden 31 Mart 1921 de yedi. Ve bu zafer de tarihe İkinci İnönü Muharebesi namile kandan bir yaldıza batırılmış eğilmek bilmiyen Türk süngüsiyle yazıldı. Üçüncü büyük Türk zaferi, bir düşman generalinin de itiraf ettiği gibi, düşmanın, Atatürk'ün azim ve iradesi önünde baş iğdiği Sakarya Meydan Muharebesi oldu. 23 Ağustos 1921 de başlıyarak 22 gün gece ve gündüz fasılasız devap edip 13 Eylûl 1921 de Türk ordusunun zaferile biten bu meydan muharebesi, düşmanın istilâ ve taarruz niyetlerine son verdi.

Bu tarihten sonra, nazarımızda taşı toprağı altın, elmas olan sevgili vatanımızı Sevr muahedesile parça parça edip, her parçasına ayrı ayrı birer yılan gibi çöreklenmek isteyen gafil istilâcılar, artık tamamen Türk'ün ölüm tanımıyan bir millet olduğunu kabul mecburiyetinde kaldılar. Fakat daha işler bitmemiş, efendisine kasdeden nankör ve şımarık bir uşak, vatanın temiz sinesinde boğulmamıştı. Şüphesiz Türk bunu da yapacaktı. Nitekim büyük Atatürk o zaman sinirleri gerilmiş, sabrı tükenmiş olan millete kat'î zafer için itidal tavsiye ederken "Ordumuzun kararı taarruzdur, fakat bu taarruzu tehir ediyoruz,

sebebi, hazırlığımızı tamamen ikmale biraz daha zaman lâzımdır. Yarım hazırlıkla, yarım tetbirle yapılacak taarruz, hiç taarruz etmekten daha fenadır„ gibi büyük bir tabiyenin ifadesi olan, tarihî sözlerini söylemişti.

Bir yandan boşanmak, fırtınalar koparmak, vatanı temizlemek uğrunda şimşeklerle yarış etmek isteyen bir milleti büyük iradesile zapteden, bir yandan da düşmanın ölüm plânlarını hazırlayan Büyük Deha, nihayet istiklâlin her millette bulunmıyan bu iki cevherini müvazeneye koymuş ve bir gün mahrem olarak taarruza hazırlık emrini vermişti. 6 Ağustos 1922, bu, kurtuluş zaferini ilk müjdeliyen Türkün mutlu bir günüdür. Atatürk karargâhında Türkün diğer iki büyük kurtarıcısı olan Fevzi ve İsmet paşalarla taarruzun bütün esaslarını tesbit ettikten sonra 26 Ağustos 1922 sabahı taarruz emrini verdi. bu emir en son dereceden bir sevinç olarak bütün göğüsleri dolaştı. 26 Ağustos günü her Türk yiğidi, çok özlediği muharebe meydanına mahvedici birer bomba gibi atılıyordu. 30 Ağustosa kadar muhtelif cephelerde perişan düşman takip edildi. 30 Ağuston günü bizzat Atatürk'ün idare ettiği başkumandanlık meydan muharebesile düşman yıldırımlar önünde son nefesini veriyordu.

O zaman ileriyi gören bazı düşman erkânıharpleri, eğer Türk ordusu hasmını, daimî bir taarruzla altı ay içinde buradan atabilirse, Türkler tarihe altın kalemle bir zafer kaydetmiş olurlar demişlerdi. Türk ordusu karşısında, isabetten nasibi olmıyan bu görüşe Mehmetcik, 9 gün içinde aziz vatanını düşmandan münezzeh kılmakla cevap verdi. O gün kırmızı beyaz, istiklâl ve hürriyet semasına göz kamaştırıcı bir renk ve ölüm tanımıyan bir hayat vardı. O gün Türk'ün süngüsü, düşman motörlerini, Türk'ün sopası, düşman makinelerini, Türk'ün imanı, arkasını zengin hazinelere dayamış olan düşman ordularını tepeledi.

Bunun içindir ki bugün, ateşler içinde bulunan dünyanın orta yerinde, yeşil bir bahar bahtiyarlığını yaşamak, ancak Türk'ün hakkı olmaktadır. Tarih gösterir ki: Dünya Türk'ün nizam ve istikamet verici kudretine her zaman muhtaçtır. Eğer icap ederse Büyük Şefin bir tek işaretile bu kudreti gösterecektir, ÇELİK MEHMETÇİK!.

TASHİH VE İTİZAR

Geçen nüshamızda çıkan Barbaros ve Preveze destanı başlıklı yazının 1 inci sütununun 2 inci satırındaki sayfalarının, 6 ıncı satırındaki medihleri ve 2 inci sütunun 15 inci satırındaki her, 24 üncü satırındaki Ağranas, 34 üncü satırındaki müverrihlerinin ve 3 üncü sütunun 1 inci satırındaki hurda, 10 uncu satırındaki eserde ve 4 üncü sütunun 22 inci satırındaki Korkuddan ve 5 inci sütunun 16 ıncı satırındaki Halkulvad ve Goleta, 22 ci satırındaki Hulus, 23 üncü satırındaki yüklü ve 6 ıncı sütunun 14 üncü satırındaki Oran ve 7 inci sütunun 17 inci satırındaki kadırgalarında, 38 inci satırındaki şöhretli ve 8 inci sütunun 28 inci satırındaki nice kelimeleri mürettip yanlışlığı yüzünden başka şekillerde yazılmıştır. Okuyucularımızdan özür dileyerek keyfiyeti tashih eyleriz. *BURDUR HALKEVİ DERGİSİ*

Tarihten yaprakiar :

Barbaros ve Preveze destanı

— GEÇEN SAYIDAN DEVAM —

HADİ OKAN

Süleyman, Barbarosun bu şiddetli ve cesurane cevabından pek memnun kalmış, en büyük bir iltifat tavrı ile:- Hızır bey, demişti. Sen bu dinin en hayırlı oğlusun, bundan sonra ismini "Hayreddin„ tesmiye ettim.

İşte Hızır Barbarosun, derya kaptanı Barbaros Hayreddin paşa oluşu bu muhteşem mülâkat neticesidir. Bu esnada Kanunînin sevgili sadrazamı Pargalı İbrahim paşa Halepte idi. Hayreddin beyin yanına gelmesini iltimas ettiğinden Sultan Süleyman kendisini gidip gitmemekte muhayyer bıraktı. O, gitmeği tercih etti. Koca Barbaros, bu sefer de kendisinin yalnız gemi süvariliğinde ve denizde değil, at üstünde karada dahi seyr ve harekete muktedir olduğunu isbat etti. Üsküdardan Halebe kadar yirmi günde gitti. Avdette dahi Konyada Mevlâna, Bursada Emir Neccarî türbelerini ziyaret etmek üzere bir kaç saat tevakkuf etti. Kusur vaktini yol yürümekle geçirdi. Pargalı İbrahim paşa, Barbarosa çok iltifat etti. Cezayir beylerbeyliği unvanile filo kumandanlığını tevcih etti, hil'at giydirdi. Bu, padişahın tasdiki ile meşrut değildi. Hakikaten o sıralarda padişahın Kanunî Sultan Süleyman ile veziriâzamı İbrahim paşadan hangisi olduğu, hariç bir gözle seçilemiyecek kadar müşkül bir mesele idi. Barbarosun avdetinden biraz sonra İbrahimin verdiği beylerbeylik payesi vezirliğe çıkarıldı. Derya kaptanı oldu. Artık baş amiraldı. Hayreddin paşa, düşmanin ardını bırakmamak kararında idi. Kanurî bu kararı duyunca:- Hava kıştır, sana bir zarar erişmesin diye korkarım dedi. Koca Barbaros ise şu cevabı verdi:- Kulunuzun, evim barkım Akdenizdir. Bana denizden zarar gelmez. Mamafih padişahın sözünü dinledi. Bütün kış tersanede inşaat ve tamirat ile uğraştı. Baharda Kanunî, Sadrazam İbrahim paşaya iltihak etmek üzere sefere çıkınca, Barbaros da seksen parça gemi ile denize açıldı. Doğru İtalyanın cenubuna indi. (Recyo) limanını, (Santalocido), (Sitraro), (İspilonga) ve (Fondi) kale ve limanlarını bastı. Esirler aldı, gemiler yaktı, kaleler tahrip etti. Ahali dağlara kaçmıştı. (Fondi) önünde, Hayreddin paşa, kendisinin yalnız denizler hâkimi olmayıp, hüsnütabiat erbabından bir âşık olduğunu da isbat etmiştir. Bu sebeple müverrihler Barbarosun İtalyanın bu Fondi baskını için oldukça şairâne bir sebep gösterirler. Barbarosun Levendleri geceleyin gizlice sahile çıkıp bir hayli mesafe içeride kâin şehre yetişmişlerdir. Çünkü prens (Vespaziyo Kolona)nın genç ve güzel karısı (Culyana Gonzaga) adını taşıyan (Kontes Difondi)yi Barbaros her halde ele geçirmek istemişti. Kontes Gülyana meşhur ve semavî lakaplı (Civanna D'aragon) un hemşiresi olup bunlar hüsnüâını uğrunda 2805 İtalyan şairi bir kaç lisanın belâğat hazinelerini sarfeylemişlerdi. (Cülyana) da hemşiresi derecesinde güzel olup (Şükûfei ask) lâkabile şöhret bulmuştu. Müverrih Hammere göre Barbaros bu

nadirei cihanı Osmanlı padişahına götürmek istiyordu. Harekât o kadar serî, gizli ve nagihanî idi ki: Levendler güzel Cülyanayı hemen yatağında soyunmuş haliyle yakalayacaklardı. Fakat hüsnünün meftunu olan bir asılzade arka kapıdan o gürültüde odasına girerek kontes Difondiyi gecelik gömleğiyle bir beygire bindirip kaçırmağa muvaffak oldu. Sonradan bu asılzadenin Cülyanayı katlettirmiş olduğu söylenmektedir. Bu da ihtimal delikanlıya kontesin o geceki perişan ve lâtif halinin haddinden fazla cesaret vermiş olmasından ileri gelmiştir.

Barbaros, İtalyadan Tunusa geçti. Tunus ahalisi vaktile Mevlâ Hasanın vahşetlerinden müteessir olmuşlardı. Bu defa da işe bakmamasından, fuhşiyatından münfail idiler. Bunun için Hayreddin paşa zahmetsiz olarak Tunusu fethetti. Mevlâ Hasan kabileler içine kaçmıştı. Bu kabilelerden aldığı imdat ile Tunusu geri alacaktı. Muvaffak olamadı. Avrupanın Gransenyörü sayılan Şarlkene dehalet ve ondan imdat rica etti. O Şarlken ki Fransa kralı birinci Fransuvayı esir etmişti. O Fransuva da Kanunînin himayesine sığınmıştı. Barbarosun tecavüzleri Avrupayı dehşet içinde bırakmış olduğundan başta Andreya Dorya bulunduğu halde herkes Şarlkeni büyücek bir darbe ile buna nihayet vermeğe davet etmekte idi. Şarlken muvafakat etti. Beşyüz kadar gemi, mükemmel asker ümera ve erkândan başka bir çok misafirlerle beraber Barselona limanından çıktı Tunus önüne geldi. (Hicrî 941 yılı) göl ile deniz arasındaki ince bir dilin ucunda ve Tunus'un kapısı makamında bulunan Halkuluvat diğer adı Goleta kalesi Barbarosun tersanesi makamında idi. Burası muhasara edildi, karşısında bulunan kuvvet pek büyük olduğundan kale bir aydan fazla dayanamadı. Hayreddin paşa yerlilerle esirlerin ittifak edip şehrin kapısını kapamalarından ve ihanetinden dolayı cüz'î bir maiyetile harp ede, ede dağlara iltica etmeğe mecbur oldu. Bu şartlar içinde Tunusa giren Şarlken'in askeri üç gün üç gece belki vaktile vandallarda emsali görülmemiş vahşetler, cinayetler icrasiyle meşgul oldular. Ahalinin kâffesi katlolundu. Irzlarını telvis ettikleri kadınlara ve kızlara bile aman vermediler. Halsiz kalınca zevklerini katlin nevi ve suretlerini icat etmekle ikmal eylediler. Yağma etmedik bir çöp, yıkmadık cami, medrese, kütüphane bırakmadılar. Şu harabezar üstüne baykuş gibi oturtulan Mevlâ Hasan sersemi Şarlkenle bir muahede akdetti. Halkuluvat Şarlkene terkolundu. Henüz Barbarosun elinde bulunan Bizerta, Afrikıye mevkileri Mevlâ Hasan tarafından zaptolunarak Şarlkene teslim olunacaktı. Fakat sahiller hâlâ Barbarosun idaresinde olup pek az sonra Halkuluvattan İspanyolların sürülmeleri mukarrer idi. Bununla beraber Şarlken bu kanlı muvaffakıyetlerinin meserret ve metharetini ancak bir kaç zaman taşıyabildi. Tunusta harp meydanından ayrılan Barbarosun kuvvetli bir filo ile gökten inmiş gibi denize çıkacağını kat'iyen ümit etmiyen Gransenyör, Avrupaya: Berberiyeyi baştanbaşa fethettim, Barbarosu öldürdüm. diye, mağrurane haberler gönderiyor, kilisalarda âyinler icra olunuyor, büyük şairler zafernameler yazıyorken Koca Barbaros da Tunustan ayrılışının onbeşinci günü bütün

C. H. P. Genel Sekreterliğinden

—PİYES—

Ulusal Ekonomi ve Arttırma Kurumu 12 inci tasarruf ve yerli malı haftası münasebetiyle Halkevlerinde verilecek müsamerelerde temsil olunacak piyes içinbir müsabaka tertip olunmuştur.

Propaganda kokusu taşımadan kurumumuzun israfla mücadele, tasarruflu yaşama gayelerini üç perdelik bir piyes halinde en iyi canlandıran muharrire 150 lira telif hakkı ödenecektir.

Piyes bir komedi veya dram olabilir.
Kadın eşhas üçü geçmemelidir.
Eserler müstear isimlerle kabul edilecektir.

Gönderilecek eserler ilk Teşrin ayının 15 ine kadar Ulusal ekonomi ve Arttırma Kurumunun -Ankara- Adresine teslim edilmiş olmalıdır.

---

teknelerile denize açılmış bulunuyordu. Mayorka adasına otuz mil kadar mesafede demirli iken İspanyol kalesinden muzafferiyet haberlerinin şenlik topları atılıyordu. Bunu duyan Barbaros, atın, atın diye bağırdı. Bu topların sesini asıl sonra duyarsınız. Buradan hareket olunduğu sırada Barbaros, tesadüf ettiği iki İspanyol kadırgasını zaptetmiş, mürettebatını zincire vurmuş, içindeki Tunuslu islâm esirlerini de hürriyete kavuşturmuştu. Minorka adasının Mahon limanına yaklaşırken yolda sancaklar tebdil olunmuş Barbaros Levendleri hristiyan kıyafetine girmiş ve âdeta her görenin Şarlken donanmasından bir fırka zannedeceği eşkâl ve tertibat. almıştı Bu hal ile kaleye yaklaşınca, Mahon kalesi kumandanı, Türk filosunu Tunustan avdet eden muzaffer İspanyol donanmasının bir fırkası zannile ve meserret toplariyle selâmladı. Biraz evvel iki Portekiz kalyonu bunları görmüş ve müsait bir hava olduğu için firar edebilmişlerdi. Kalenin dostane selâmından kaptanlar filoyu nafile korsanlara benzettiklerini zanneyliyerek tekrar limana yaklaşıp demirlediler. Hoş âmedi resmini ifa etmek ve imparator Şarlken cenaplarından haber sormak için kaleden gönderilen bir heyet gelir gelmez tevkif olunduğu gibi hemen o anda Portekiz kalyonlarına gönderilen iki kadırga da:- Gelin sizi Barbaros istiyor; deyince içindekiler şaşırıp kaldılar. İkisi de zaptolundu. Kale tahrip, ahalisi esir, malları yağma olunduktan sonra Mayorka kalesi ve sahilleri de baştanbaşa yakılarak 6000 esirle Cezayire avdet olundu. Barbaros gerek bu çarpışmasında ve gerekse Mayorka, Apolya, Korfo, Venedik ve Nis seferlerinde Akdenizin yegâne ferman ferması olduğunu isbat etti. Düşmanlarını tarumar edip bıraktı. Hayreddin paşa, kazandığı zaferlerden yalnız şeref getirmiyordu, Türkiyeye hazineler de naklediyordu.

— *Devamı var* —

Burdur tarihine ait tetkiklerden

HÜSEYİN GÜLYURT

(17 - 18 inci sayıdan devam)

Taşodanın relövrsini yapan Mimar Şahin'in raporu:

TAŞODA NAMİYLE MARUF BİNANIN ESKİ ve HALİHAZIR VAZİYETİ HAKKINDA İZAHAT

1 — Bodrum katı kemerler üzerinde durmaktadır. Duvarların haricî ve dahilî sıvaları yoktur. Taşlar ince yontma olarak muntazam kireç ve horasanalı harçla yekdiğerine bağlanmış ve iki taş arasındaki derzler bir santim olarak yapılmıştır. (Halihazırda bu taşların üzerine badana ve pis bir sıva yapılmış ve kemerlerin boşluğu kerpiç duvarla örtülmüştür. Bodrum katı ahır olarak kullanılmaktadır.) Bodrum katı evvelce zemin sathından beş metre irtifada iken halihazırda bu irtifa, toprak dolmasından, üç metre kısalmıştır.

2 — Bodrum katının tavanı iki katlıdır. Üst büyük salon ve küçük salon döşemesiyle bodrum katı tavanı arasında elli santim bir boşluk bırakılmış ve bu boşluğun toprakla imlâ edilmiş olduğu âsarından meydandadır. Bodrum katı tavanında tavan tahtası yoktur. kirişler meydandadır; ve ahşaptır.

3 — Alt kat duvarları tam kârgirdir; üst kat duvarları dahi tam kârgirdir. Duvar, 19 santim arzında ve ince yontma taşlardan yapılmış ve bodrum katının duvarları tarzında derzlenmiştir. (Halihazırda bu taşların üzerinde âdi sıva ve badana mevcuttur.)

4 — Bina iki odadan mürekkepdir. Dolaplı büyük salon ve birde küçük salondan ibarettir. Büyük salonun duvarları kireç sıvalı ve badanalıdır. Tavanı, ince işlenmiş, ufak ceviz ve badem ağacından yapılmış dairevî parçalardan mürekkeptir. Boyaları eski durumunu muhafaza etmemiş, bakımsızlıktan ve binanın muhtelif surette kullanılmasından ve içinde yakılan ateşten boyaların rengi koyulaşmış, fakat noksanı olmamakla beraber, eski güzelliğini kaybetmemiştir. Ve, altın yaldızlar el'an eski parlaklığını muhafaza etmektedir. Göbek tezyinatının ekseri kısmı silinmiş ve çiçeklerin ekserisi aynen tersim edilememiştir. Bu salondan diğer küçük salon arasında bölme olmayıp Selçuk tarzında, ortası düz ve köşeleri müdevver, ahşaptan yapılmış bir kemer vardır. Bu kemerin sağ ve sol istinatlarında 10 santim kutrunda müseddes ince birer kolon vardır. Bu kolonlar kum saati şeklinde olup üzerleri çiçek tezyinatiyle süslenmiştir. Fakat bugün bu kolonların üzeri badana ile telvis ve çiçekler tahrip edilmiştir. Halihazırda bu kemer nim kârgir bir duvar olup camlı kapı ile örtülmüştür.

5 — Küçük salon tavanı da renklerini muhafaza edememiş ve koyu bir renk almıştır. Çiçek tezyinatı görülebildiği kadar tersim edilmiştir. Büyük tavanda iki daire kat'ından hasıl olan kıt'ai daire üzerindeki tez-

yinat, projede görüldüğü gibi, alçıdan olup her tahtanın üzerine ayrı, ayrı yapılmış ve bu alçının üzeri altın yaldızla süslenmiştir. Tahtaların kalınlığı beş milimetredir.

6 — Salon pencerelerinin iç etraf kornişleri yağlı boya ile işlenmiş projelerdeki gibi, muhtelif çiçek resimlerinden mürekkeptir. Pençerelerin üst kısmındaki tablette mevcut yazıların ekserisi silinmiştir. Yazılar, bu binanın güzelliğini beyan eden birer methiyeden ibarettir. Yazılar, alçı kabartmadan sülüs tarzda yazılmış. Alçı kabartmanın üstü beyaz yağlı boya ile boyanmıştır.

7 — Büyük pencerelerin üstündeki küçük pencereler alçıdan yapılmış ve projede olduğu gibi vaziyet umumiyetini muhafaza etmiştir. Küçük salondan iki pencere iptal edilmiştir. Tamire muhtaç üç pencere mevcuttur. Bilcümle tezyinat (Alçı çerçeve tezyinatı) Selçuk - Arabesk olup (Yeni cami) küçük pencerelerine benzemektedir. Küçük salon tavan kornişlerinde de Selçuk ve Barok tezyinata tesadüf edilmiştir.

8 — Binanın şimdiki vaziyeti bir buçuk dönüm arsadan ibarettir. Evvelce bu binaya ait geniş saha ile beraber müteaddit kapıları olduğu ve iç tarafında da iki çeşmesi bulunduğu anlaşılmaktadır. 1330 tarihinde (1914 senesinde) vukubulan şiddetli hareketi-arzdan sonra yeni yapılan musaddak şehir haritası mucibince bu binanın yekpare olan arsasının içinden yeni iki sokak açılmış ve eski durumunu kaybetmiştir.

9 — Taşodanın yanında, ev sahipleri tarafından sonradan yapılmış kerpiçten ve iki katlı bir bina mevcuttur. Bu binada mal sahipleri oturmaktadır. Taşodaya zarar verilmemiştir. Ancak, yangın tehlikesinden Taşodayı kurtarmak için arka tarafında (Evvelce Taşoda hududu içinde olduğu mevcut kârgir ve kapanmış kapıdan anlaşılan) bir katlı kerpiçten inşa edilmiş âdi bina ile bu iki katlı binanın da tekrar Taşoda hudutları içine alınması elzem bulunmaktadır. Binanın, garp cihetindeki duvarlarını tamirden ve sonradan yapılmış badana ve sıva kısımlarını temizlemekten ve çatı kiremit aktarmasiyle saçak tamirinden başka tamiri yoktur.

10 — Binanın tapu kaydı aynen tapu sicil muhafızlığından çıkarılmıştır.

Cilt	*Sayfa*	*S. No.*	*Tapu voklama tarihi*	*Mutasarrıfları*
24	109	230	Kânunusani 1036 / 1890	Kayış oğlu Ahmet ağa fevtinden evlâdı Hilmi, Sabriye, Huriye, Hatice ve Ahmet ağa karısı Züleyha

Kayış oğlu Ahmet ağa 1843 senesinin muzika bölük ağalarından Ahmet ağadır. Bundan eski tapu kaydı olmadığı gibi Ahmet ağaya nasıl intikal ettiğine dair kayda da tesadüf edilememiştir.

1 / 12 / 1937

Nafıa Müdürlüğü H. ve okullar inşaatı kontrolörü ve D. D. Yolları eski mimarı
ŞAHİN AKINCI

— TELGRAF TELLERİ —

HASAN BARLAS

En sarp, yüksek dağları rüzgâr gibi tırmanır
Tahta ayaklarile, gün gün solan bu teller.
Ovalarda akarken kendini bir kuş sanır
Denizlerin dibinde balık olan bu teller.

Biçiminiz havaya baş kaldırmış bir T dir,
Ruhunuzsa yere hiç inmeyen bir tayyare..
(Terazisiniz; fakat tarttığınız şey nedir?)
Diye sorarım her gün âdil ruhlu tellere.

Gökler engin bir sayfa, teller onda satırlar;
Bu cihana açılan kitaba birer birer
Rab sözü diye yazmış yıldızları asırlar;
Onu okumak için yukarıya dalar yer.

Sensin o alev çarmıh ıztıraptan aşk saran
Gerilmiş kollarınla ey telgraf direği
Sana bakmıştı İsa, o yerden göğe ağan;
Sende yanar bu gün de kilisanın yüreği.

Gök kubbe bir çalgıdır Tanrının kucağında,
Teller ona gerilmiş esatirî sinirler.
Koşar aydın nameler bir uçtan öbür uca;
Ufuklar kulak verir nur bir efsane dinler.

Kış; bahara, aşkının ebedî nurlarını
Senin kanatlarınla çiçekler de gönderir.
Dalgalar senden alır tamusal rüzgârını,
Kuşlar güne besteyi senin kalbinden verir.

Sarhoş gelir, göğdene yaslanır (çubuk) diye,
Ve gölgenin yasını Kevser yerine içer.
Çocuk göğsünü dinler (hasta mı soluk) diye;
Sarhoş, çocuk.. Yürekten dostunuzdur ey teller.

Ey tamudan uçmağa kadar uzanan teller,
Ey uçlarında hem nur, hem gölge yanan teller,
Ey yalnız Tanrıların geçtiği Sırat teller,
Ey kendine çevrilen hulyaya kanat teller.

Biçiminiz havaya baş kaldırmış bir T dir,
Ruhunuzsa yere hiç inmeyen bir tayyare..
(Terazisiniz; fakat tarttığınız şey nedir?)
Diye sorarım her gün âdil kalblerinize.

ÜMİTSİZLİK

ENVER BARLAS

Bereketli sözü, meş'um bir saatte, dünyayı (Chaos) kaos'un tohumlarından vücude getirdiği zaman Hâlik, bitmemiş eserinden yüzünü çevirdi, ve onu istihfafkâr bir adımla fezaya fırlatarak istirahatgâhına çekildi.

Git dedi: "Seni kendi sefaletine terkediyorum. Gözlerime çok hakir görülen aşk ve sıtkınla sen, huzurumda hiç bir şey değilsin. Tesadüfün arzusuna göre boşluğun sahralarında yuvarlan. Benden ebediyen uzak olarak mukadderat senin rehberin, ve felâketin senin hükümdarın olsun.„

Bunun üzerine avının üzerine saldıran bir akbaba gibi felâket, neş'e alâmetine benzeyen uzun bir kahkaha salıverdi. Ve kâinatı zalim pençesinde sıkarak ezelî hırsile, ebedî kısmetini kucakladı. O andan itibaren fenalık düşünen, teneffüs eden her şey ıztırap çekmeğe başladı. Arz, sema, ruh, madde hepsi inledi. Ve bütün tabiatın sesi ancak uzun bir ah oldu. O halde nazarlarınızı ilâhî sahalara doğru kaldırarak eseri içinde Allahı arayınız. Iztıraplarınız içinde bu büyük teselliciyi arayınız. Heyhat bedbaht. Eserine karşı keremi kaybolmuştur. Kendinize bir istinatgâh mı arıyorsunuz? Kâinat size, sizi ezen kuvveti gösterecektir. Mukadderat, tabiat, Allah diye çağrılan meş'um kudret. Seni hangi nam ile çağırmalı? Eli altında titretilen ve mutî veya isyankâr kendisine küfredilen, korkulan, sevilen daima daima sensin. Heyhat ki ben de senden ümit niyaz ettim. Aldatılân ruhum onun; felâkete mahkûm ettiği kurbanlarını çiçeklerle taşlandırarak, adımlarını girdaba doğru sürükleyen o, "ümid„ in sihirli ve zehirli şarabından içti. Yalnız; hiç olmazsa insanları tesadüfe yuvarlasaydı, eli herkesin üstüne, bize olduğu gibi, müsavi kanunlarla düşseydi. Fakat hayır; kan ilâhları masum sürülerin, zavallı kuzucukların zalim mabetlerinde kurban edilmelerini istedikleri vakit, yüz tane seçilmiş boğadan hecatombe teşkil edilerek lekesiz kuzunun, yahut beyaz güvercin kanının mihraplarına akıtıldığı gibi...

Asırlarda; âlicenap ruhları, güzelliği, dehayı, yüksek faziletleri görmüştür. Bütün mevcudatın mebdei, nihayetsizliklerin kralı, ey kudretli hâlik senin için ki mümkün, doğmadan evvel mevcuttur. Ve arzu ettiğin gibi çocukların için "saadet ve hayat„ ı ebediyetinin içinde unutabilir, yahut kendi saadetine dokunmadan, bütün tabiat üzerine mikyassız uzun ölçülerle (mutlak saadet) taşırabilirdin. Feza, kuvvet, zaman... Hiç bir şey sana yetemezdi. Ah... Aklım sarsılıyor.. Şüphesiz sen bunu yapabilirdin... Fakat istemedin. Doğmağa hak kazanmak için ne gibi bir cürüm yaptık? Duygusuz Âdem senden varlık istedi mi? Oh meş'um tesadüf. Biz acaba keyf ve arzularının bir mahsulü müyüz? Yoksa zalim Allah saadetin için bize azaplarımız mı lâzımdı?.

(O halde semaya doğru yükseliniz ey sevdiği buhurlar, iniltili ahlar, göz yaşları... Hıçkırıklar, küfürler, zevkler, ilâhî konserler... Kanın sayhası, ölülerin sesi, söndürülemiyen şikâyetler yükseliniz... Mukadderat sarayının

hissiz kubbelerine çarpmak için yükseliniz. Ey arz. Sesini yükselt. Semalar cevap veriniz. Ölümün kurbanlarını yığdığı karanlık girdaplar, yalnız bir ah teşkil ediniz... Sonsuz bir şikâyet bütün tabiatı itham etsin... Ve ıztırap bütün mahlûkata inlemek için bir ses versin...)

Bununla beraber tabiatın Âdemden ayrılarak bir taslak gibi ellerinden sıyrıldığı gündenberi başka ne gördün? Madde, fenanın karışıklıklarına zebun olmuş, bütün uzviyet feryat halinde... Heyhat bütün hayat, Âdemin kıskancı... Herşeyi soldurarak ve ellerinin yığdığı harabeler üzerine oturmuş olan zaman, eşik üzerinde fanî eserlerini bekliyor. Ve ölüm annelerinin göğsünde iken beşerî tohumları boğuyor. Fazilet, cezalandırılmamış küstahlık altında ezilirken yalan ve iğfal şerefin zirvesinde bulunuyor. Hakikat nefyedilmiş. Dünyanın serserî hürriyeti yaşıyan ilâhlarına kurban edilmek üzere takdim edilmiş... Her tarafta kuvvet, haksızlığın hudutsuz hükümranlığını tesise amâde. Kıymet, ilâhlara müracaat etmeksizin harpleri tayin ediyor. Henüz hür iken bir Caton, platon'un iymamı aşkına bağırsaklarını koparıyor. Sevgili hürriyet uğruna ölürken, son ânında brutuz bu faziletten şüphe ederek şunları söylüyor.

Fazilet. Sen bir isimden başka bir şey değilsin.

İkbal daima büyük cinayetlerin tarafında. Taçlanan cürümler meşrû oluyorlar... Çocuklar babalarının günahına tevarüs ediyor. Ölen asır, yeni doğan asıra sefaletlerini hediye ediyor. O halde bu kadar işkence ve azap, cürüm, matemli mihraplarını henüz kâfi derecede kurban dumanlariyle doldurmadı mı?

Arz'ın felâketinin şahidi olan bu ihtiyar güneş fanîlerin iç sıkıntısını aydınlatacak bir tek gün doğurmıyacak mı?

Hayır, hayır ey ıztırapların varisleri, hayatın kurbanları.

Ölüm, payansız kanadını açarak ezelî sükût içinde ebedî ıztırabı edediyen yutuncaya kadar, (o)nun teskin edilemiyen kudurgunluğunun felâketi uyutmasını ümit etmeyiniz..

10 / 12 / 933

BEN OLSAM PINAR

Şaban Tüzün

Bütün sesler dinse, renkler kaybolsa;
Bürünse, gök, ufuk ve toprak yasa;
Akarsın, yine sen, hiç usanmadan...
Yollarında pusu kuramaz kasa...

Gönlümü keder? kaplırdığım an;
Yalnızca geçerken kayalıklardan;
En onmaz derdini sunarken zaman:
İnan, en vefalı dost bana sensin...

Derdiye, herkesten âşina sensin;
En güzel avuntum; suyun ve sesin:
Ah! Ben olsam, pınar, senin yerine;
Dolsam sevgilimin teslilerine...

Elmalı: 13 / 4 / 1937

Öğretim ve Eğitim işinin aldatıcı cephesi

— Geçen sayıdan devam —

FERİT ÇAMOĞLU

Tarih kitabının insafsızca kronolojikman sıraladığı hulûtsuz, lüzumsuz maddeleri, psikolojisi itibariyle henüz mâziye nüfuz edemiyen masum çocuğun kafasına doldurmak, alamayınca onu zorlamak, dejenere etmek bilmem ne derece doğrudur?. Bugünkü terbiye; müfredatın, kitabın sayfalarına sıkışıp kalanlara (zavallı entellektüeller) diyor. Bu zavallılar bilmelidirler ki, şahsiyet ve karakter teşkili vazifesini üzerine alanlar, makineleşmiş insanlar değil, pedagojik takt sahibi kimselerdir. Bunlar, halin icaplarına göre hareket etmesini bilirler; talimatın içinde sıkışmazlar, dışına çıkarlar, taşarlar fakat talimata aykırı hareket etmezler. Onu düzeltirler, onun hududunu aşarlar, iyi yerlerini alırlar, onu hayata, hayat şartlarına uydurmasını bilirler.

Bugün köy enstitülerinin ve eğitmen yetiştirme kurslarının muayyen programları yoktur. Olmamasını da pedagoji istiyor. Bir gün, Eğitmen kursunda, bir hasbihal esnasında, program meselesi üzerinde konuşuyorduk. Umum müdürümüz Hakkı Tonguç: Siz programa değil, proğram size uyacaktır, diyerek büyük bir hakikati ortaya koymuştu. Sayın Vekilimiz Hasan Âli Yücel de köy enstitülerinin programları etrafında kendisine soranlara verdiği cevabı bize tekrar ettiler: Bizim enstitülerin programı, ne Belçikadan, ne Fransa'dan ve ne de Almanya'dan tercüme edilmiş değildir. Biz kimseyi örnek kabul etmedik. Buna ait tercüme yapılmasını bile zararlı buluyoruz. Bizim programımız, bizim usulümüz Türk programıdır, Türk usulüdür. Nitekim inkılâbımızı Atatürk: «Bizim inkılâp bize benzer» diye tarif eimiştir. Bu sözlerimizden programsız çalışalım demek istediğimiz asla anlaşılmamalıdır. Biz, iş derken plân ve programı beraber söyliyoruz. Fakat bu öyle bir program ki, yapacağımız işlerin ruhunu, sistemli olarak aksettirsin.

İKİNCİ KISMA GEÇELİM:

Esası daha iyi tebarüz ettirebilmek için, realiteler üzerinde müşahedelerimize dayanarak, müşahhas misaller vermeği tercih ediyoruz. Yalnız önce şunu belirtelim ki, biz iş deyince; dimağı faaliyeti esas kabul ederek bütün hareketleri bu esasa raptetmek tezini müdafaa edeceğiz. Bunun içindir ki, herhangi bir iş yapılırken, yapacağı tesirin ve kazandıracağı itiyat ve maharetlerin terbiye ve teşkil işinde oynıyacağı rolü, daima göz önünde bulunduruyoruz.

Meseleyi teşrih ediyoruz: bir çocuğun tahtayı rendelemesi, araba yapması, toprağı bellemesi, mahsul yetiştirmesi, araba ile kum, taş taşıması ve hattâ bir duvar yapması acaba bir iş faaliyeti midir?. Çocuk bir araba yapmış ve bahçe işinde kullanmış, çocuk sebze yetiştirmiş ve yemiştir, Çocuk bahçe duvarını çevirmiş ve çiçeklerini korumuştur. Bu bakımdan bu manzara hummalı bir iş faaliyetidir. Hakikatte hayatî önemi olan bu hummalı faaliyetin çok defa hammalî bir işten başka bir şey olmadığını görmekteyiz. Toprağı belleyip sebzeyi dikerken çocuğa soruyoruz: Niçin kumla gübreyi karıştırıyorsun?. Öğretmenim böyle söyledi, diyor. Duvarı örerken çocuğa soruyoruz: Tuğlaları bir uzunluğuna ve bir genişliğine koymanın sebebi nedir?. Cevap veremiyor, mantığına göre bir şeyler uyduruyor. Bu misalleri istediğiniz kadar genişletebilirsiniz... İşte bu tarzdaki faaliyet bir mihanikiyetten başka bir şey değildir.

Bu nazariye belki istihsal bakımından doğru olabilir. Fakat biz işte, yalnız istihsal gayesi takip edemeyiz. Bu takdirde, bütün kıymet hükümlerini mideleriyle ölçen, koyu maddeci insan sürüleri yetiştirmiş oluruz. Biz bugün bir okul kooperatifini yalnız kâr maksadiyle kuramayız. Esas gayemiz, çocuğa kooperasyon (Cooperation) terbiyesi vermektir. Evet, okullar bazı ihtiyaçlarını kendi istihsalleriyle temin edeceklerdir, diyoruz. Bunu derken, gayeleri mideleri olsun demek istemiyoruz. Esas, çocuğa işin bir kıymet olduğunu duyurmak ve şuurlandırmaktır.

Bir okulun iş hayatının ileri olduğunu bir arkadaşım tavsiye etmişti. Gördüğüm zaman

hakikaten bir faaliyet manzarasiyle karşılaştım: bir köşe münhasıran ayakkabıcılığa hasredilmiş, yırtık ve sökük ayakkabılar onarılıyor. Diğer bir köşede saçı uzamış çocuklar tıraş ediliyor. Atölyenin büyük bir kısmını kaplıyan marangoz işleri daha canlı. Çocukların hemen hepsi meşgul: biçiliyor, kesiliyor, çakılıyor, deliniyor. Birisine yaklaştım: bu tahtayı niçin rendeliyorsun? (Araba yapacağız). Peki; bu, arabanın neresine konacak?. (Onu bilmiyorum, bana rendeleme işi düştü.) Diğer birisiyle konuşuyorum: bu tahtayı mütemadiyen deliyorsun, nerede kullanacaksın?. (Öğretmenim işaret etti, buralardan del, dedi.) Öğretmenden sordum, bu deliklere yuvarlak parçalar çakılarak elbise askısı yapılacakmış. Ayakkabı tamircisinin yanına yaklaştım: Yamanan ayakkabı berbat bir hale konulmuş, diğer bir ayakkabı da beyaz bezle yama yapılmış, başka birinin altına da meşin parçası konulmuştu. Beyaz bez buraya hiç yakışmamış dediğim zaman, öyle, diyerek çocuk yamayı sökmiye başladı. Sözüme devam ettim: Ya bu meşin parçası kaç gün dayanır, bunu sök, üstüne yama. Çocuk itiraz etmek istedi, sonra başını sallıyarak bunu da sökmiye başladı. İşte canlı bir faaliyetin iç yüzü... Bu tarzı faaliyetten ne bekliyebiliriz? Bu tarzda iş, çocukta ne gibi eğitimsel bir itiyat ve maharet yaratabilir? İş bu hiçlikle kalmaz, bilâkis menfi bir takım itiyat ve maharet yaratır.

Çocukta, yapılacağı iş hakkında önce bir şuur uyandırılmadıkça; rendeleme, delme, kesme, gözü bağlı olarak bir takım el ve kol hareketi yapmaktan başka bir şey değildir. Bugün, okulda iş hayatı yok diye tenkit edenler, bu okulda, atölyede çocuklar çalışmıyorlar, bahçeyi kazmıyorlar... diye tutturuyorlar. Evet bu itiraz haklıdır. İş hayatı için bu gibi faaliyetlerin bulunması da lâzımdır. Fakat sırf işi bu yönden tutturupta hükmetmek kanaatımca çok yanlıştır.

— DEVAMI VAR —

Tezgâh Dokuduğun Odada

«Burdurda Tezgâh dokuyan kızlara»...

Tezgah dokuduğun odada
Çıkrık olayım,
Sarayım, sarayım çilelerini;
Ve yılları hazmedan bir insan gibi,
Bulayım, bulayım özlenen yeri..

İplik olayım topan olayım,
Varsın, tarağında kopan olayım,
Ve beni ellerinle kalbine ula...

Tezgâh dokuduğun odada,
Türkü olayım,
Dilinden gönlüne akan olayım,
Fecrinden akşamına bakan olayım,
Uyut gözlerinde kirpiklerimi...

Tezgâh dokuduğun odada,
Mekik olayım,
Koşayım, koşayım ruh yollarında;
Masırlarla dolayım,
Ve göz nuru döktüğün o nakışları
Molasız katedip, son bir nefesle
Gene ellerinde sensiz kalayım...

Tezgâh dokuduğun odada,
Düşündüğün iklim olayım;
Sereyim önüne bahçelerimi,
Gül, gül fışkırsın gür filizlerim,
Göğüs geçirdiğin dudaklarımda...

Meyve olayım, fidan olayım,
İplik boyadığın meydan olayım,
As dallarıma arzularını...

Tezgâh dokuduğun odada
Kumaş olayım,
Renk renk bezeneyim hünerlerinle;
Ve cefacı dilber şuh ellerinde,
Gidip pazarlarda satılayım,
Ve bir köşeye atılayım...

Tezgâh dokuduğun odada
Ümit olayım,
Yakayım, yakayım ufuklarını;
Gene olmaz, olmaz dersen,
Yıldız edip başına takmak istersen,
Yanayım, yanayım uzaklarında...

İbrahim Zeki BURDURLU

Burdur halk bilgisi tetkiklerinden

— CUMHURİYETTEN ÖNCE BURDUR DÜĞÜNLERİ —

RAHMİ UĞUR

Burdur düğünlerine başlamadan; bundan aşağı yukarı otuz sene evvelki, halkın giyiniş tarzından bahsetmek icap eder.

Çok garip ve acayip şekillerde olan eski kıyafetlerden çoğu, son zamanlarda değişmiş, bilhassa kıyafet kanununun neşrinden sonra, bütün bütün ortadan kalkmıştır. Halihazırda eski giyiniş tarzından hiç bir eser kalmamış ve tarihe karışmıştır.

Yirmi otuz sene evvelki Burdur merkezinin erkek kıyafetleri:

Delikanlılar, mavi veya siyah çuhadan bol, uşkuru şerabî renkte gezeden - pamuk veya ipekten yapılmış bir nevi dokuma - şalvar ve üzerine kepe tabir edilen, mavi veya siyah çuhadan yapılmış; yakası, kollarının uçları siyah ipek veya pamuk kaytanla işlenmiş kısa bir ceket (ceketimsi) giyerler. Ve (Muğla kepesi) adı verilen Aydın ve Ödemiş havalisinde zeybeklerin giydiği, her tarafı çeşit, çeşit şekillerle siyah kaydandan işlenmiş camadan kepelerden de giyenler tek tük bulunurdu.

Şalvarın uçkurluğu hizasından koltuk altına kadar, acemşalı veya arşınla satılan kuşaklardan kuşanılır, firenk gömleği yerine de şitari - ipekli Halep alacası -, sevayi, - ipek sırmalı Halep mamulâtı - ve daha başka cinsten yapılmış devrik yakalı sıkma giyerlerdi. Boyunlarına gümüş saat kösteği takarlar; saat, kuşağın arasına sokulur, boyundan aşağıya doğru inen saat kösteğinin bir kısmı kuşağın üzerine sarkardı. Kuşağın arasına konulmuş gümüş işlemeli kama ve tabancanın sapı, sol meme üstünden görünür; bu suretle caka satarlardı. Başa, sıfır numara kalıplı kırmızı fes giyilir, üstüne de incecik, çeki denilen oyalı yazma sarılır; bu sargının bir ucu sol kulak hizasından omuza doğru sarkıtılırdı.

Ayaklara, beyaz yün ipinden çeşitli erişlerle - renkli yün ipliği - örülmüş çorap giyilir; sivri ökçeli tulumbacı kundura kıyafeti tamamlardı.

Bazı delikanlılar da; üçetek şitari entari ve entarinin altına beyaz patiska veya hümayinden yapılan paçaları ipek işlemeli ve sırma ile işlenmiş uçkur bağı ile bağlanan don giyerler; bellerine, şalvar ve kepede olduğu gibi şalkuşak sararlardı. Ayaklarına da, mestinin küçük topuklara gelen kısımları lâstikli yuvalı kundura - yüzü parlak deriden, arkası gönden yapılmış ve mestin ökçesini içine alan, bir yuva şeklinde fortlu bir nevi kaloş - veyahut sahtiyandan önü bağlamalı mest, ökçesi nalçalı, altı kabaralı ve topuğa gelen kısmı gönden fortlu, yüzü vakite veyahut telâtinden yapılmış (Taşkundura) tabir edilen kaloş kundura giyerlerdi.

Orta halli ve fakir tabaka delikanlılar da; şalvar yerine siyah koyun yününden bükülmüş iplikle dokunan menevrek - çakşır - üstüne de alaca dokumasından bir sıkma giyerler ve bellerine de pamuktan dokunmuş acemşalı taklidi veyahut beyaz yün ipinden dokunmuş, sekiz on metre uzunluğunda kuşak sararlardı.

— Devamı var —

HİKÂYE:

PARA ve ALLAH

— II —

Abdullah AŞÇI

Kızı onsekizini bitirmiş, ondokuzuna giriyordu. Kızına fazla kızdığı vakit kendi kendine:

— A.. çöp bacaklı, seni süprüntülüğe atsam, kimse bakmadan geçer; derdi.

Geçenlerde kasap Süleyman efendinin evinden görücü gelmiş, oğlu beğenmediği için ikinci defa gelmemişlerdi.

Remzi efendi "Halk„ sigarasına başladıktan dört ay sonra bir gün aylık piyango bileti aldı. Hoca efendinin dediğine göre piyango bir nevi kumardı. İkramiyelerin içinde fukaranın gözyaşı, burun sümüğü vardı, Kumar haramdı. Remzi efendi nedense bileti aldıktan sonra anlaşılmıyan bir sevinç içinde idi. İçi inceden inceye, hafif hafif kaynıyan, kıpırdıyan tebessümlerle dolu idi. Çehresi her an değişiyor, bazan kahkaha atıyor, bazan müstehzi bir hal alıyor, bazan da yüzü, sinsi insanların iğrenç çizgileriyle doluyordu. Remzi efendi ilkten kendi haline şaştı. Neş'esini sebebsiz buldu. Düşündü, düşündü.. Herkes kendini "Ameli salih„ sahibi, dini bütün müslüman sanıyordu. Halbuki sabahları namaza güneşten sonra kalkıyor, zaman zaman yatsı namazını kılmadan yatıyor, arasıra da cuma namazına gitmiyordu. Biliyordu ki üç cuma namazını geçiren münafık defterine kaydediliyor.

İşte biraz evvel de kumar oynamıştı. Remzi efendi bunları ortaya koyuyor, insanlara gülen gözleriyle onlar arasında bir münasebet bulamıyordu. Daha sonraki günler sinsi kırışıklıklar birer ikişer silindi, kaşlar hafif çatıldı, yüzü karar veremiyen, bocalıyan insan hatlariyle doldu. Yolda giderken "Beşyüz liracık çıkarsa şunu yaparım, bunu yaparım„ diye mırıldanıyor.

Bir müslüman yüzü ve bir müslüman dudaklarının kıpırdayışı. Bunlar herkese Remzi efendi hakkında "Bak, yürürken bile dua ediyor, ne dini bütün adam„ kararını verdiriyordu.

Evet, şöyle bir beşyüz liracık çıkarsa Remzi efendi dulları, yetimleri, fakirleri davet edecek, hocaları çağıracak, mevlût okutacak; bu şehirde vefat eden anasına, babasına ve gelmiş geçmişlerine yasinler gönderecekti. Hattâ mahallelerindeki camiye iki üç hasır ve o kadar da kilim alacaktı.

Ayın on ikinci günü gazete aldı. Talihliler listesini açtı. Sahifenin en üstündeki bilet numarası gözüne yabancı gelmiyordu. Baktı. Baktı... Dikkatle baktı..... Kendi biletini çıkardı. Numaralar tamam. İki lira eltmış bin lira doğurmuştu. Gazete elinde şehir haricine çıktı. Tekrar tekrar listedeki numaraya, kendi biletine baktı. Aynı adetler..... Kendini kâğıt liraların arasında çırpınırken gördü. Boğuluyorum sandı. Ruhu, bir serçe gibi, bazan bembeyaz hayâl âleminin dallarına konuyor; bazan şuurunun altındaki yuvasına giriyordu. Artık sarp, dağlık yerlerden akan hayat nehrinin suları denize kavuşmuştu. Önüne engel

Diyarbakır'dan Siir'de bir seyahat

(O gün ve bu gün)

(19 - 22) sayıdan devam

A. ŞERMET

Dedi: bu.. Kuyruklu dağın odunu, (1)
Ne fayda, onun da aldık sonunu...
Güldürdü bizi bu nekre-gü adam,
Kalktı, gitti, sohbet te buldu hitam.
Soyunup dalmıştım biraz uykuya,
Rüyamda uğradım müthiş korkuya!...
Sıçrayıd uyandım, tekrar bayıldım!..
Tezek tütsüsünden yine ayıldım!..
Uyamadım, sabah ettim, yatakta!..
Kalktım hazırlandım, Yola.. Şafakta!..

* * *

O gün, akşam üstü vardık "Silvan„a,
Fikrimiz inmekti varsa bir Hana..
Ne dersin ümitler hep çıktı boşa!..
"Silvan„da bu yokluk gitmedi hoşa!..
Sokaklarda kapı, kapı dolaştık...
Güçhâl ile bir ev bulup anlaştık...
Gittim Kaymakamı ziyaret ettim,
Âdet tî ziyaret, riayet ettim.
Dedim: el'an bir şey var mı? Garzan'da!..
Dedi: (Cemil çeto) halâ ısyanda!...
Çıkarmış yola bir kaç yobaz, Yogun..(2)
Her gün bir vak'a, her gün bir soygun!...
Kazamız temizdir hududa kadar,
Gidersin selâmet, fakat; bir yer var!..
Diyorlar: (Nevâli-kürdi derbendi)!...
Soymuşlar orada bir kaç efendi!..
Güvenme bu yolda nefsi gurura....
Tek jandarma kâfi değil mürura!..
Olsaydı süvari koğuşta eğer,
Terfik ederdim üç muhafız nefer,
Oraya varmadan tedbir almalı,
Çiftlikteki (Şeyh)a haber salmalı....
Üç beş Molla tertip ederse eğer,
Kalmaz bir endişe izame değer.
Ettim arzı veda Kaimmakame,
Geldim eve düştüm kaydi mename...

— *Devamı var* —

(1) Kuyruklu dağın odunu — Ormanlığı bulunmıyan köylerde sığır gübresinden yapılan malûm yakacak.
(2) Yogun — Kaba, terbiyesiz adam.

---

diye çıkan kar yığınları bir hattıistüva güneşi altında birden erimişti. Remzi efendi - ki bu andan sonra Remzi bey olmuştu - geç vakta kadar orada kaldı. Yatsı namazına yakın evine dönebildi. Yemek yemiyeceğini söyledi. Yatsı namazı için liğen getiren karısına:

— Hanım, bırak artık şu Allahı; Allaha acizler yalvarır!.. Dedi.

* * *

Remzi bey İstanbulda, Tepebaşında otuzbin liraya satın aldığı bir apartmanda oturuyor. Kiraya verilen dört kattan ayda ikiyüz lira alıyor. Yedi buçukluk sigara yerine "Sipahi ocağı„ sigarası içiyor. Akşam yemeğine katılan yarım kaşık yağı fazla bulan Hayriye hanım her kap yemeğe üç kaşık yağ koyuyor. Kasabın oğlunun beğenmediği çöp bacaklı kızı şimdi şimdi bir kokot oldu. Remzi beye sorsan: "Kızımı, zengin Üniversite mezunlarına vereceğim, canları isterse„ diyor.

Şunu da ilâve edeyim ki Remzi bey onbeş sene ekmeğini yediği Anadolu şehrinden ayrılırken, inanımız ki hiç bir kimseye "Allahaısmarladık„ bile demedi..

Tarihten bir yaprak:

—ÇAMUR LEKESİ—

M. DEMİRSOY

Birinci Selim Mısır üzerine kuvvetli bir ordu ile yürüdü. Halep valisi (Çerkes Ali bey) şehri çarpışmadan teslim etti. (Mercidabıkda) Mısır ordusu dağılmış hükümdar Kasoka Gavride inme ile ölmüştü. Yerine geçen oğlu Dumanbayla Mısır civarında vukubulan muharebede (Çaldıran) muharebesi kahramanı (Hadim Yusuf Sinan paşa) fedailer tarafından Selim zannedilerek şehit edildi. Selim "Mısırı aldık amma Yusufu aldırdık demiş„tir. Yusuf Sinan paşanın yerine Hüsrev paşa geçirildi. Dumanbay esir edildi. Esaretin acısına dayanamıyan bu kahraman Selime dil uzattığından idam edildi. Halbuki Selim Dumanbayın kahramanlığına meftun olduğu için affetmek istiyordu. Mısır valiliğine eski Halep valisi Ali bey tayin edilerek orduya hareket emri verildi.

(Gaze) civarına geldikleri vakit yağmur bardaktan boşanır gibi yağıyordu. Mısır valisi olamadığına çok müteessir olan Sadrazam Hüsrev paşanın "Mısır valiliğini bir çerkes parçasına vereceğini kulların bilselerdi arkana düşüp gelmezlerdi„ demesi üzerine Selim, derhal sadrazamın kellesini uçurmuştur. (*) Bu sırada Şeyhulislâm İbni Kemalin atı gürültüden ürkerek hayvanın ayağından sıçrayan çamur Selimin hil'atini lekeledi İbni Kemal korkudan titremeğe başladı. Selim "O kadar telâş etmeyiniz. Sizin atınızın ayağından sıçrayan çamur benim hil'atım üzerinde bir leke değil bir şereftir„ sözü ile İbni Kemale karşı hürmetlerini, kadirşinaslığını göstermiştir. Bu hil'at Selimin vasiyeti üzerine kabri üzerine örtülmüştür. İbni Kemal Selimin vefatında aşağıdaki cinaslı beyti söylemiştir:

Vakti asridi asırda şemsin
Zilli memdut olur zamanı kasir.

(*) Rakibin ölmesine çare yoktur
Meğer vezir ola sultan Selim

YAKIM

I

Hoyraz mı'dır? Kabagel mi bu esen?
Kimse değil Bekir ağadır basan
Kel Velidir benim kellemi kesen.

Yattım uykulardan uyanamadım
Bekir ağa kurşununa dayanamadım.

Gide gide çıktım dağın başına
Güneş doğdu cenazemin kaşına
Yeni girdim henüz otuz yaşına.

Yattım uykulardan uyanamadım
Bekir ağa kurşununa dayanamadım.

Bekir ağa sürün atlar terlesin
(Şükrü Ahmet) (*) bu baskını bellesin
Çakır Ayşem seni kimler eğlesin.

Yattım uykulardan uyanamadım
Bekir ağa kurşununa dayanamadım.

Bayındırdan çıktım beşim selâmet
Kızıllara vardım koptu kıyamet
Eyvah olsun göstermedim cesaret.

Yattım uykulardan uyanamadım
Bekir ağa kurşununa dayanamadım.

(*) Ahmet Şükrü Gölhisar taraflarında meşhur bir şaki.

M. Demirsoy

Sahibi: Burdur Halkevi
Yazı işleri Müdürü: Hasan Barlas
Ayda bir çıkar: Halkevi Dergisi

Basıldığı Yer
CUMHURİYET BASIMEVİ - BURDUR

HALKEVLERİ DERGİLERİ

Halkevi	Derginin adı	Halkevi	Derginin adı
Adana	Görüşler	Giresun	Aksu
Afyon	Taşpınar	Isparta	Ün
Amasya	Yeşilırmak	İzmir	Fikirler
Antalya	Türkakdeniz	Kayseri	Erciyaş
Artvin	Çoruh	Konya	Konya
Bafra	Altınyaprak	Manisa	Gediz
Balıkesir	Kaynak	Mersin	İçel
Burdur	Burdur	Milâs	Yeni Milâs
Bursa	Uludağ	Muğla	Muğla
Çorum	Çorumlu	Niğde	Akpınar
Denizli	İnanç	Niksar	Ülker
Diyarıbakır	Karacadağ	Trabzon	İnan
Elâzığ	Altan	Samsun	19 Mayıs
Eminönü	Yeni Türk	Sinop	Diranaz
Eminönü	H. B. Halkevleri	Sivas	IV Eylül
Erzurum	Atayolu	Urfa	Ocak
Eskişehir	Halkevi	Yozgat	Bozok
G. Antep	Başpınar	Zonguldak	Karaelmas

Seneliği : 100 Kuruştur.
Tanesi : 10 „
Bu sayı : 20 „

Bu sayının çıktığı tarih:
30 / 9 / 1941

TEŞEKKÜR

Burdur İl Halk Kütüphanesi arşivimizde bulunan ve ilki 1939 yılında Burdur Halkevi tarafından yayınlanmaya başlanılan Burdur Halkevi Dergisi'ni, Burdur ile ilgili bilimsel araştırma yapan kişilere kaynak olması amacıyla PDF ve DjVu formatlarında dijital ortama aktarıp yayınlamaya karar verdik (1-26. Sayılar). Böyle bir çalışmayı yapmamızdaki amaç Burdur Halkevi Dergisi'nin kütüphanemizde tek nüsha olması nedeniyle yıpranmasını engellemek ve araştırmacıların ilgili kaynağa ulaşımını kolaylaştırmaktır.

Burdur Halkevi Dergisinden Cumhuriyetin ilk yıllarına ait Burdur ile ilgili folklor, tarih, yaşam, sağlık, coğrafya, edebiyat ve ekonomi gibi konularda önemli bilgilere ulaşılmaktadır. Burdur yöre kültürüne ilişkin önemli veriler içeren bu derginin dijital ortama aktarılmasında öncülük eden Tarihçi Sayın *Osman KOÇIBAY*'a ve dijital ortama aktarma çalışmalarını yürütüp çok değerli katkılarda bulunan Tarihçi Sayın *Fatih DEMİR*'e, Sayın *Mehmet KILIÇ*'a, Sayın *Salih SAYDAM*'a ve Sayın Şü*krü KORKMAZ*'a teşekkür eder, bu çalışmanın Burdur'a, Burdurlulara, Burdur sevdalılarına ve Burdur ile ilgili çalışma yapan değerli araştırmacılara faydalı olmasını temenni ederim.

Eylül 2014

Birol YILMAZ
Burdur İl Halk Kütüphanesi Müdürü